

Nr 12.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 12 januari 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt i punkterna 1:0—11:0.

GUSTAF.

David Pettersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Departementschefen, statsrådet Pettersson anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar, vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande:

1:0.

Kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Grävsta nr 1 i Hölö socken av Södermanlands län är utarrenderad till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 960 kronor.

Under 1923 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet över nämnda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av t. f. distriktslantmätaren Nils Enéll 1923 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 11 häft. (Nr 12.)

1

[1.]
*Grävsta nr 1
i Söderman-
lands län.*

Egendomen, som är belägen invid Hölö järnvägsstation, har enligt ägobeskrivningen en areal av 198.966 hektar, därav 38.545 hektar tomt, åker och dylik, 0.221 hektar äng, 144.669 hektar avrösningsjord och 15.531 hektar impediment. I denna areal är inräknat ett å kartan med ägofigurerna nr 10, 29, 32, 66 och 67 utmärkt område om 7.498 hektar, vilket tagits i anspråk av statens järnvägar.

I en till uppskattningsmännen ingiven, till domänstyrelsen ställd ansökning har handlanden Artur Mannerstedt anhållit att få med äganderätt förvärva ett å en ansökningen bilagd kartsbild närmare utmärkt område av egendomen, beläget mellan allmänna vägen till Hölö järnvägsstation och en Mannerstedt tillhörig från hemmanet Grävsta nr 3 avsondrad lägenhet, vilket område av honom under lång tid brukats och planterats med fruktträd. Uppskattningsmännen hava, under framhållande att området, vilket å egendomskartan upptagits såsom ägofiguren nr 71 om 190 kvadratmeter, vore för litet för att förse med bostad, hemställt, att ansökningen måtte bifallas och saluvärdet bestämmas till 100 kronor kontant.

Enligt ägobeskrivningen hör till egendomen båtsmanstorpet nr 102, vilket å kartan utmärkts med ägofigurer nr 127—133 och har en areal av 0.601 hektar, därav 0.379 hektar tomt, åker och dylikt, 0.219 hektar skoglös avrösningsjord och 0.003 hektar impediment. Uppskattningsmännen hava ansett olämpligt att behålla torpet, som helt och hållet omgives av främmande ägor och saknar åbyggnad. Arealen vore för liten för att av området lämpligen skulle kunna bildas en självständig lägenhet. För att minska stängelskyldigheten och utvinna andra naturliga fördelar borde området i första hand erbjudas lantbrukaren P. W. Pettersson, som ägde kringliggande mark och även disponerade lämplig åbyggnad, varigenom i framtiden en särskild lägenhet kunde tillskapas. Områdets saluvärde uppskattades till 500 kronor och arrendevärdet till 20 kronor. Skulle Pettersson ej anse detta pris skäligt, borde lägenheten salubjudas genom infordrande av anbud.

Länsstyrelsen, överjägmästaren och domänstyrelsen hava tillstyrkt uppskattningsmännens förslag, därvid domänstyrelsen beträffande båtsmanstorpets område föreslagit, att, därest lantbrukaren P. W. Pettersson icke önskade förvärva området till åsatt saluvärde, detsamma lämpligen borde utbjudas å offentlig auktion till den högstbjudande.

Departements-
chefen.

Även jag tillstyrker försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Grävsta nr 1 i Hölö socken av Södermanlands län ovan omnämnda två områden må försäljas, området om 190 kvadratmeter till handlanden Artur Mannerstedt för en köpeskilling av 100 kronor och området om 0.601 hektar till lantbrukaren P. W. Pettersson för en köpeskilling av 500 kronor, båda köpeskillingarna att erläggas vid tillträdet den 14 mars 1926, samt under villkor i övrigt beträffande vartdera området,

att området säljes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes, därvid köpare skall inträda i de rättigheter

och skyldigheter, vilka kronan ägt i förhållande till den brukare, som vid samma tid avträder området,

att köpeskillingen kontant erlägges till länsstyrelsen i länet, samt

att köpare skall svara för de å området för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder ävensom ensam vidkännas alla med områdets avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter,

dels ock att, därest förenämnde P. W. Pettersson icke begagnar sig av omförmälda medgivande att förvärva området om 0.601 hektar till åsatt saluvärde, samma område må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

2:o.

Kronoegendomen $1\frac{1}{8}$ mantal Strand nr 1 med Gissebo nr 1 i Skärstads socken av Jönköpings län är till den 14 mars 1926 utarrenderad mot ett årligt arrende av 1,800 kronor.

[2.]
Strand nr 1
med Gissebo
nr 1 i Jönköpings län.

Under 1923 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med därtill hörande handlingar, däribland en av extra lantmätaren Oscar Ernfeldt 1922 kopierad och kompletterad karta över inägorna samt yttergränserna kring skogsmarken till egendomen med tillhörande beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen invid sjön Vättern 11 kilometer från Jönköping och 6 kilometer från Huskvarna. Å ägorna ligger Gissebo station vid Jönköping—Gripenbergs järnväg. Egendomen har en areal av 74.661 hektar, därav 1.122 hektar tomter, 35.036 hektar åker, 2.481 hektar äng, 33.423 hektar betes- och skogsmark samt 2.599 hektar impediment. I dessa arealer hava inberäknats jämväl en å kartan med ägofiguren nr 79 betecknad landsväg om 0.79 hektar ävensom den med ägofiguren nr 80 utmärkta, av Jönköping—Gripenbergs järnväg i anspråk tagna marken om 1.374 hektar.

I en bäck, som utgör gräns mot hemmanet Ruda, finnes ett mindre vattenfall, vari kronan har del. Enligt ett av lantbruksingenjören W. Krook 1914 upprättat betänkande torde kronans andel i fallet kunna beräknas till 140 kronor.

Egendomen har sedan 1896 varit utarrenderad till Alfred Nilsson och innehaves, efter Nilssons frånfälle 1913, av dennes stärbhusdelägare.

Å egendomen finnes en lägenhet Gissebo, bebyggd med bostadshus, vedbod och brygghus, tillhöriga Ester och Anna Larsson. Lägenheten har av innehavarna och deras föräldrar bebotts under omkring 35 år.

Ansökningar om förvärv av mark från egendomen hava gjorts av:

1) innehavarna av lägenheten Gissebo, Ester och Anna Larsson, vilka anhållit att få inköpa det av dem disponerade området jämte viss intilliggande mark;

2) en av innehavarna av arrenderätten till egendomen, före arrendatorn Alfred Nilssons änka Emma Nilsson, som anhållit att, då hon på grund av sin ålder snart måste lämna arrendet, för uppförande av bostad få köpa ett mindre jordområde väster om järnvägen i närheten av Gissebo station; samt

3) snickarmästaren J. A. Jonsson i Gissebo, som anhållit att få inköpa ett jordområde öster om järnvägen vid stationen för uppförande av en mindre snickerifabrik.

Under framhållande av att de till upplåtelse ifrågasatta områdena vore av ringa betydelse för egendomen hava uppskattningsmännen föreslagit, att följande å kartan närmare utmärkta områden måtte från egendomen avskäras.

Beteckning å kartan	Ägofigurer å kartan	Byggnader	A r e a l h e k t a r				Salvärde kronor
			tomt och åker	betesmark	impediment	summa	
Litt. a (Gissebo).....	av 24, av 26, 78	byggnaderna tillhöra Ester och Anna Larsson	0,125	0,340	—	0,465	600
Litt. b	av 24, av 25	obebyggd	0,290	—	0,190	0,480	1,200
Litt. c	av 38, av 39, av 40	obebyggd	0,150	0,280	—	0,380	1,000

Vattenrätten i den genom lägenheten litt. a framrinnande bäcken hava uppskattningsmännen ansett vara av ringa eller intet värde, varför något förbehåll angående denna rätt för kronans del syntes dem icke böra göras.

En i gränsen mellan lägenheten litt. b och järnvägsområdet till väg avsatt markkremsa om 3 meters bredd, ledande från lägenheten litt. a fram till landsvägen Jönköping—Gränna, har av uppskattningsmännen icke inberäknats i lägenheternas arealer, utan ansetts böra förbehållas som gemensam utfartsväg för nämnda lägenheter.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten litt. a måtte hembjudas Ester och Anna Larsson samt att, med hänsyn till den långa tid egendomen brukats av nuvarande arrendatorns familj och det förtjänstfulla sätt, varpå egendomen därunder blivit skött, änkan Emma Nilsson måtte erhålla hembuds rätt vid försäljning av lägenheten litt. b. Lägenheten litt. c hava uppskattningsmännen ansett böra för angivet ändamål försälas till förenämnda J. A. Jonsson, under förutsättning att antagligt anbud inkomme från honom.

Efter det uppskattningsförrättningen hållits, har handelsträdgårdsmästaren Gustaf Syrén i en till domänintendenten i länet ingiven skrift — med förmälan att han innehade ett kronoegendomen angränsande jordområde om ej fullt 2 tunnland, vilket vore för litet för honom — anhållit att få köpa 5 à 6 tunnland mark av egendomen.

I med anledning härav avgivet yttrande har domänintendenten anfört följande.

Då ansökning i ämnet ej förelåg vid uppskattningsförrättningen, hade densamma ej kommit under överbägande vid samma förrättning. Vid bedömandet av frågan om försäljning från egendomen av ett så stort område som 5 à 6 tunnland borde beaktas, att detta motsvarade $\frac{1}{12}$ à $\frac{1}{13}$ av egendomens hela åkerareal. Behovet av arbetskraft och dragare vid jordbruket komme

icke härigenom att i nämnvärd mån minskas, men däremot uppkomme en betydande minskning i egendomens avkastning. Det beräknade arrendevärdet för hektar åker (38 kronor) måste därför, om försäljningen komme till stånd, betydligt minskas, Ladugården vid egendomen vore tillräckligt stor och tidsenlig i alla avseenden och övriga uthusbyggnader tillräckliga för egendomen i dess nuvarande storlek. Även beträffande dessa skulle värdeminskning uppstå i händelse av bifall till ansökningen. Det vore därför olämpligt att fränsälja så stort område av egendomen.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens försäljningsförslag. I likhet med domänintendenten och på av denne anförda skäl har länsstyrelsen avstyrkt Syréns ansökning.

Överjägmästaren har instämt i vad domänintendenten och länsstyrelsen anført.

Domänstyrelsen har biträtt det uppgjorda förslaget till försäljning av lägenheter från egendomen samt anført följande.

Vad den i gränsen mellan lägenheten litt. b och järnvägsområdet från lägenheten litt. a fram till landsvägen Jönköping—Gränna till väg avsatta marken beträffade borde densamma lämpligen tilläggas området för lägenheten litt. b med skyldighet för köpare att upplåta marken för därmed avsett ändamål. Någon inverkan på lägenhetens saluvärde torde en sådan anordning ej hava.

Av de anmälda köparna ägde jämlikt gällande bestämmelser rörande förvärf av egnahemslägenheter från kronoegendomar allenast Ester och Anna Larsson hembuds rätt. Sådan borde emellertid även, såsom i ärendet tillstyrkts, tillerkännas änkan Nilsson. Lägenheten litt. c borde i likhet med de två övriga områdena försäljas enligt nyssberörda bestämmelser.

Även jag biträder det av uppskattningsmännen gjorda förslaget till försäljning av lägenheter från egendomen med den ändring rörande den till väg avsatta marken, som domänstyrelsen föreslagit.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan omförmälda tre med litt. a, b och c betecknade lägenheter må var för sig med av uppskattningsmännen föreslaget område, dock beträffande lägenheten litt. b med tillägg av förenämnda vägområde, från kronoegendomen $1\frac{1}{8}$ mantal Strand nr 1 med Gissebo nr 1 i Skärstads socken av Jönköpings län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för änkan Emma Nilsson till lägenheten litt. b samt med skyldighet för innehavaren av lägenheten litt. b. att till begagnande såsom väg upplåta det i lägenheten ingående, för sådant ändamål avsedda område.

3:o.

[3.]
Kronoparken
Skogsholm i
Gotlands län.

Den i Gotlands län belägna kronoparken Skogsholm, vars hela areal utgör 1,303 hektar, är bildad av dels inköpta marker dels indragna hospitalslägenheter, som blivit ställda under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning. En av de sistnämnda är hospitalslägenheten nr 34 Kattåker, om 4.1436 hektar, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 19 april 1901 blev vid då löpande arrendeperiods utgång den 14 mars 1903 i kronans ägo bibehållen och ställd under skogsstatens vård och förvaltning.

Vid den uppskattningsförrättning, som föregick Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut, tillstyrkte uppskattningsmännen lägenhetens försäljning, varemot länsstyrelsen i länet, i likhet med vederbörande skogstjänstemän, framhöll, att lägenheten lämpade sig för skogsplantering.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har småbrukaren Nils Jönsson såsom ägare till ett lägenheten Kattåker angränsande bebyggt område om cirka 7 hektar tomt och åker anhållit att få inköpa sagda lägenhet samt därvid såsom skäl för sin anhållan bland annat anfört, att den skogsodling, som upprepade gånger verkställdts å lägenheten, på mera än halva dess område hittills misslyckats, men att lägenheten, som delvis vore skogbeväxt, skulle bliva av stort värde för hans skoglösa fastighet.

Efter remiss har domänstyrelsen, med överlämnande av yttranden från vederbörande skogsstatstjänstemän samt länsstyrelsen i länet ävensom genom länsstyrelsens försorg upprättat värderingsinstrument, avgivit utlåtande den 9 augusti 1923.

Av handlingarna i ärendet, däribland ett av stadsingenjören A. Serboni 1922 upprättat utdrag av 1841—1844 års karta över vissa områden norr om Visby stad samt en av jägmästaren Carl Th. Fredholm upprättad situationskarta över vissa delar av Skogsholms kronopark, inhämtas följande.

Lägenheten Kattåker, som jämte vissa andra delar av kronoparken Skogsholm är belägen inom Visby stads område, gränsar i söder till Jönssons fastighet. Lägenheten sammanhänger icke med kronoparkens övriga ägor på annat sätt än att den i obetydlig mån gränsar i väster till den s. k. Tuers och Vallentins åker, som tillhör kronoparken, samt i öster till kronoparken tillhörande åkerjord, som är utarrenderad till den 14 mars 1928. Å Serbonis kartutdrag omfattar lägenheten ägofiguerna nr 354—358. For-dom har lägenheten bestått av åkerjord men har under de närmaste åren efter det den 1903 blivit ställd under skogsstatens vård och förvaltning skogsodlats, så att för närvarande 1.786 hektar av densamma är beväxt med cirka 18-årig ungskog av tall och gran. Å den övriga delen av området — 2.3576 hektar —, där skogsodlingarna ej gått till, hava slåttern och betet varit utarrenderade mot en årlig arrendeavgäld av 25 å 30 kronor. Lägenheten har värderats till i avrundat belopp 2,550 kronor, därvid åkerjorden uppskattats till 700 kronor för hektar och den skogbeväxta marken till 500 kronor för hektar.

Enligt intyg av stadsfiskalen i Visby är Jönsson, som befinner sig i goda

ekonomiska omständigheter, känd för stor arbetsamhet samt såsom en energisk och skicklig jordbrukare. Jönsson har förklarat sig villig erlægga det uppskattade saluvärdet å området.

Vederbörande *jägmästare* har framhållit, att en försäljning av ifrågasvarande, i närheten av Visby stad belägna skifte av kronoparken enbart vore att förorda.

Överjägmästaren har tillstyrkt bifall till Jönssons framställning.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra däremot.

Domänstyrelsen har förordat försäljning av området i fråga antingen direkt till Jönsson mot en köpeskilling av 2,550 kronor eller, därest auktionsförfarande ansåges lämpligare, till den högstbjudande å offentlig auktion dock för lägst 2,550 kronor. I övrigt har domänstyrelsen anfört följande.

Ehuru sökanden med hänsyn till sina ekonomiska omständigheter icke uppfyllde de kvalifikationer, som under punkt 9 i kungörelsen den 17 oktober 1913 (nr 271) vore angivna för köpare av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, ansåge sig domänstyrelsen, med hänsyn till det värde för sökanden ett förvärv av ifrågasvarande område skulle medföra, och då ett avskiljande av området — vilket icke behövdes för kronoparkens skötsel — från kronoparken Skogsholm på grund av bevakningssvårigheter m. fl. omständigheter kunde anses vara till fördel för skogsväsendet, böra tillstyrka bifall till förevarande framställning.

På grund av den förebragta utredningen anser jag mig böra tillstyrka lägenhetens försäljande, dock endast å offentlig auktion till den högstbjudande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att ifrågasvarande till kronoparken Skogsholm i Gotlands län hörande skiftet Kattåker må med ovan angivet område å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas för en köpeskilling av lägst 2,550 kronor samt under villkor i övrigt, att köpeskillingen vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i länet samt att köparen ensam ansvarar för alla med områdets avskiljande och lagfart å fänget förenade kostnader.

4:o.

Kronoegendomen $\frac{3}{8}$ mantal Unarp nr 1 i Jonstorps socken av Malmöhus län är utarrenderad till den 14 mars 1925 mot ett årligt arrende av 1,050 kronor.

Under 1922 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren C. M. Carlqvist 1901 upprättad karta över egendomen jämte en av distriktslantmätaren L. Engzell 1922 upprättad beskrivning av egendomen, inhämtas bland annat följande.

[4.]
*Unarp nr 1
i Malmöhus
län.*

Ifrågavarande egendom är belägen 6 kilometer från Mjöhults järnvägsstation och lika långt från Höganäs järnvägsstation samt innehåller en areal av 25.058 hektar, därav 24.541 hektar tomt, åker och dylikt, 0.024 hektar äng samt 0.493 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att en å egendomen befintlig lägenhet, som — å kartan omfattande ägofiguren nr 8 med en areal av 0.058 hektar — är belägen vid väg vid egendomens yttergräns och består av tomt med hage, måtte med ett saluvärde av 200 kronor försäljas samt hembjudas Jöns Svensson, vilken äger å lägenheten uppförda byggnader samt skriftligen anhållit att få köpa densamma.

Länsstyrelsen och domänstyrelsen hava ej haft något att erinra mot uppskattningsmännens förevarande förslag.

Departements-
chefen.

På grund av vad i ärendet förekommit tillstyrker jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan omförmälda lägenhet om 0.058 hektar må från kronoegendomen $\frac{3}{8}$ mantal Unarp nr 1 i Jonstorps socken av Malmöhus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendommar.

5:o.

[5.] Kronoegendomen $\frac{1}{4}$ mantal Stora Råby nr 20 litt. A i Stora Råby socken av Malmöhus län är jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 19 februari 1915 utarrenderad till den 14 mars 1925 mot ett årligt arrende av 1,290 kronor. i Malmöhus län.

Under 1923 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver jämte därtill hörande handlingar, däribland en av t. f. extra lantmätaren J. Gordh 1913 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande egendom är belägen omkring 5 kilometer från staden Lund och innehåller en areal av 16.6490 hektar, därav 16.2540 hektar tomt och åker samt 0.3950 hektar äng.

En å egendomen befintlig lägenhet, som är belägen utmed allmän väg och å förenämnda karta betecknas med ägofiguren nr 18, en tomt, om 0.0640 hektar, innehaves jämlikt domänstyrelsens medgivande av den 27 mars 1918 av änkan Anna Grensdorf, som äger å lägenheten befintligt boningshus. Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten måtte försäljas till änkan Grensdorf, som gjort ansökan att få inköpa densamma. Med hänsyn till lägenhetens goda belägenhet hava uppskattningsmännen saluvärderat densamma efter 90 öre för kvadratmeter till 576 kronor.

Såväl länsstyrelsen som domänstyrelsen hava tillstyrkt försäljningsförslaget.

Departements-
chefen.

Även jag biträder förslaget, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande lägenhet om 0.0640 hektar må från kronoegendomen $\frac{1}{4}$ mantal Stora Råby nr 20 litt. A i Stora Råby socken av Malmöhus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

6:o.

Kronoegendomen $\frac{1}{4}$ mantal Stora Råby nr 20 litt. B i Stora Råby socken av Malmöhus län är jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 19 februari 1915 utarrenderad till den 14 mars 1925 mot ett årligt arrende av 1,070 kronor.

[6.]
Stora Råby
nr 20 litt. B
i Malmöhus
län.

Under 1923 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver jämte därtill hörande handlingar, däribland en av t. f. extra lantmätaren J. Gordh 1913 över egendomen upprättad karta med beskrivning ävensom i två exemplar av extra lantmätaren Ernst Nylander 1923 upprättad karta över till försäljning föreslaget område av egendomen jämte arealbevis, inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande egendom är belägen omkring 6 kilometer från staden Lund och innehåller en areal av 16.848 hektar, därav 16.491 hektar tomt och åker och 0.357 hektar äng. Inom egendomens gränser finnas dessutom en ättehög, ett samfällt grustag samt vägar om tillhoppa 1.401 hektar.

I anledning av ansökning av arbetaren Otto Jönsson, som äger boningshus med uthus å den å Gordhs karta med ägofigur nr 1 betecknade mark och med domänstyrelsens tillstånd bebor tomten, hava uppskattningsmännen föreslagit, att ett å Nylanders karta med litt. a utmärkt område om 721 kvadratmeter, som utgöres av förenämnda ägofigur jämte ett mindre område av ägofigur nr 5 å Gordhs karta, måtte från egendomen försäljas till ett pris, beräknat efter 90 öre för kvadratmeter.

Länsstyrelsen har tillstyrkt uppskattningsmännens förslag till försäljning samt föreslagit köpeskillingen till i avrundat tal 650 kronor. Enligt länsstyrelsens mening borde arbetaren Otto Jönsson vara berättigad till hembud å området.

Domänstyrelsen har jämväl biträtt det föreliggande försäljningsförslaget.

Även jag tillstyrker detsamma och hemställer alltså, att Kungl. Maj:ts Departements-
chefen. måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande lägenhet om 721 kvadratmeter må från kronoegendomen $\frac{1}{4}$ mantal Stora Råby nr 20 litt. B i Stora Råby socken av Malmöhus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

7:o.

[7.]
Östraby nr 12
och 14 i
Malmöhus
län.

Under 1922 har uppskattningsförrättning hållits å den mot en årlig avgift av 3,500 kronor till den 14 mars 1925 utarrenderade kronoegendomen 1 mantal Östraby nr 12 och 14 i Östraby socken av Malmöhus län.

Av instrumentet över nämnda förrättning med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren Egron Sundberg 1922 upprättad karta över egendomen med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 6 kilometer från Bjärsjölagårds järnvägsstation, har en areal av 128.552 hektar, därav 102.784 hektar tomt och åker, 2.811 hektar äng, 17.253 hektar betesmark och dylikt, 3.943 hektar impediment och lägenheter samt 1.761 hektar samfällda ägor.

Å egendomen finnes en lägenhet, omfattande å nyssnämnda karta ägofigurerna nr 32 och 33 med en areal av 0.281 hektar. För lägenheten, som innehaves av Åke Persson, har föreslagits ett arrendevärde av 25 kronor.

Vid uppskattningsförrättningen hade någon ansökan om förvärfv av egna-hemslägenheter ej gjorts, och uppskattningsmännen hava ej heller funnit anledning föreslå någon dylik upplåtelse.

Efter förrättningen har emellertid bemäde Persson med förmålan, att han vore ägare till byggnader, uppförda å ett från egendomen upplåtet område om 16.7 ar, vartill han innehade brukningsrätt, anhållit, att nämnda område måtte hembjudas honom till inköp vid nu löpande arrendeperiods utgång. Persson har sedermera meddelat, att han icke förut närmare undersökt arealen av ifrågavarande område, vilket för honom uppgivits innehålla 16.7 ar, men att han emellertid brukade det område, som å ovanberörda karta betecknats med ägofigurerna nr 32 och 33 och innehölle en areal av 0.281 hektar.

Domänintendenten har anført, att lägenheten vore belägen i en utkant av egendomen invid landsväg i Östraby samhälle samt att dess fränskiljande icke kunde inverka på egendomens skötsel, varför domänintendenten tillstyrkt den ifrågasatta upplåtelsen ävensom föreslagit en köpeskillning för lägenheten av 60 öre för kvadratmeter eller således 1,686 kronor.

Länsstyrelsen har icke ansett skäl föreligga att ställa sig avvisande mot Perssons framställning att få köpa ifrågavarande lägenhet, och har länsstyrelsen icke haft något att erinra mot det av domänintendenten föreslagna saluvärdet å lägenheten.

Jämväl *domänstyrelsen* har tillstyrkt försäljning av området ifråga.

*Departements-
chefen.* Under åberopande av den förebragta utredningen hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande, med ägofigurerna nr 32 och 33 å ovanberörda karta betecknade område om 0.281 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Östraby nr 12 och

14 i Östraby socken av Malmöhus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

8:o.

Kronoegendomen Hälleby nr 3 och 4, om tillhopa 1 mantal, i Kils socken av Örebro län är utarrenderad till den 14 mars 1925 mot ett årligt arrende av 1,670 kronor.

[8.]
Hälleby nr 3
och 4 i Öre-
bro län.

Under 1922 har å egendomen hållits arrendeuppskattning. Av instrumentet häröver med därtill hörande handlingar, däribland två kartor, den ena jämte tillhörande beskrivning över egendomens inägor upprättad 1901 av förste lantmätaren Ernst Fjellman och den andra över egendomens samtliga ägor upprättad 1922 av t. f. överlantmätaren Carl Rosén, inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen 13 kilometer från Örebro och omfattar en areal av 135.8806 hektar, därav 51.4760 hektar åker och tomt, 3.7590 hektar äng, 77.2396 hektar skogsmark, 2.9870 hektar sjöslätter och 0.4190 hektar impediment.

Å egendomen finnes ett torp, beläget invid den över egendomens område förande landsvägen och omfattande ägofiguerna nr 44—56 å ovanberörda kartor.

Torpet, som brukas av Oskar Johansson, är bebyggt med kronan tillhörigt boningshus samt med uthus och källare, vilka ägas av brukaren.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att torpet efter tillägg av bredvid liggande skogsmarksområde, som å karta utmärkts med röda gränslinjer, skulle försäljas och hembjudas omförmälde Johansson, vilken önskade förvärva torpet till eget hem.

Torpet, som med tillagt område skulle omfatta en ägovidd av 4.1850 hektar, därav 1.9080 hektar åker, har med kronan tillhörig byggnad saluvärderats till 6,840 kronor, därav för växande skog 2,740 kronor.

Länsstyrelsen, överjägmästaren samt domänstyrelsen hava instämt i uppskattningsmännens förslag.

På grund av vad i ärendet förekommit tillstyrker jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, Departements-
chefen.

att ifrågavarande torplägenhet må med ovan angivet område från kronoegendomen Hälleby nr 3 och 4, om tillhopa 1 mantal, i Kils socken av Örebro län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembuds rätt för Oskar Johansson.

9:o.

[9.]
Eker nr 8 i
Örebro län.

Kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Eker nr 8 i Ekers socken av Örebro län är utarrenderad till den 14 mars 1925 mot ett årligt arrende av 781 kronor.

Under 1922 har å egendomen hållits arrendeuppskattning. Av instrumentet över nämnda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av t. f. överlantmätaren Carl Rosén 1922 över egendomen upprättad karta, inhämtas bland annat följande:

Egendomen, som är belägen 8 kilometer från Örebro, är fördelad i två skiften, nämligen dels hemskiftet, utgörande 38.5886 hektar åker, dels ock det så kallade norra skogsskiftet, omfattande 25.0527 hektar, därav 2.4827 hektar utgöres av inägor.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att från kronoegendomen skulle avskiljas dels vid hemskiftets västra gräns ett triangelformat, mindre område om 0.5930 hektar åker, liggande intill lägenheten Charlottenlund, dels ock vid norra skogsskiftets västra gräns ett område om 5.8180 hektar, beläget intill lägenheten Torsmossen. Dessa områden, som å omförmälda karta angivits med heldragna, röda gränslinjer, hava av uppskattningsmännen värderats, det å hemskiftet liggande till 400 kronor och det å skogsskiftet belägna till 2,100 kronor, till vilket senare värde emellertid komme värdet av den å området växande skogen.

Uppskattningsmännen hava efter framställning av ägarna till omförmälda lägenheter föreslagit, att för utvidgning av respektive lägenheter området å hemskiftet skulle försäljas till ägaren av den angränsande lägenheten Charlottenlund Johan August Ekgren eller eventuellt till dennes son Erik August Ekgren, samt att det å skogsskiftet belägna området skulle försäljas till ägaren av lägenheten Torsmossen änkan Matilda Persson eller hennes son byggnadssnickaren David Erik Pettersson. Köpeskillingarna borde betalas kontant vid tillrädet.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Överjägmästaren har förklarat sig icke kunna biträda dispositionsförslaget i vad detsamma avsåge försäljning av ifrågavarande område av utmarksskiftet, när den redan nu alltför ringa utmarksarealen ej utan mycket vägande skäl borde minskas. Överjägmästaren hemställer därför, att av det till försäljning ifrågasatta utmarksområdet, endast den del, som ligger väster om en å kartan angiven streckad linje, måtte försäljas. Sagda del av området har av överjägmästaren saluvärderats till 3,336 kronor, därav för växande skog 702 kronor.

Domänstyrelsen har med yttrande i ärendet av den 23 november 1923 överlämnat en av skogstaxatorn Bernh. R. Blohm uppgjord, ärendet bilagd kartskiss utvisande, att det av överjägmästaren till försäljning föreslagna utmarksområdet omfattar en areal av 3.79 hektar, därav 2.14 hektar åker, 0.16 hektar inägoacker och 1.49 hektar skogsmark.

Rörande försäljningen av ifrågavarande utmarksområde har domänstyrelsen anfört följande.

I likhet med överjägmästaren ansåge domänstyrelsen, att det till försäljning avsedda utmarksområdet lämpligen borde inskränkas till den del av samma skifte, som å Roséns karta i norr och väster inneslötes av Eker nr 8 litt. D och landsvägen samt i öster och söder av respektive en streckad och en hel-dragen röd linje.

Mot det av överjägmästaren nämnda försäljningslott åsatta saluvärde hade styrelsen icke något att invända. Lotten torde, sedan ägaren av lägenheten Torsmossen numera, enligt vad styrelsen hade sig bekant, avlidit, upplåtas till hennes son byggnadssnickaren David Erik Pettersson.

Egendomens arrendator Ernst Pettersson har i skrivelse till domänstyrelsen — under åberopande i huvudsak, att hela det till upplåtelse åt byggnadssnickaren Pettersson avsedda området vore behövt för gårdens eget bruk — yrkat, att berörda upplåtelse icke måtte komma till stånd eller i varje fall inskränkas till ett mindre, i skrivelsen angivet område. Domänstyrelsen har emellertid icke funnit av arrendatorn förebragta skäl mot den föreslagna upplåtelsen bärande.

Beträffande området å hemskiftet har domänstyrelsen ansett, att det samma lämpligen borde försäljas till ägaren av lägenheten Charlottenlund Johan August Ekgren.

Jag biträder försäljningsförslaget, sådant det av domänstyrelsen tillstyrkts, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Eker nr 8 i Ekers socken av Örebro län må fränskiljas och försäljas

1) förenämnda triangelformiga område om 0.5930 hektar till Johan August Ekgren mot en köpeskilling av 400 kronor; och

2) det av domänstyrelsen omförmälda mindre utmarksområdet om 3.79 hektar till David Erik Pettersson mot en köpeskilling av 3,336 kronor;

under villkor i fråga om vardera försäljningen

att tillträdet sker den 14 mars 1925, då köpeskillingen kontant inbetalas till länsstyrelsen i Örebro län, att köparen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader, samt att köparen uppsätter och underhåller vederbörligt stängsel omkring det försälda området.

10:o.

I enlighet med Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut (se prop. nr 17/1909 och R. skr. nr 24/1909) förordnade Kungl. Maj:t den 19 mars 1909, att vissa till kungsladugården Vall i Valbo socken av Gävleborgs län hörande områden, utmärkta å en i ärendet åberopad karta med litt. A, Aa och

[10.]
Kungsladu-
gården Vall
i Gävleborgs
län.

Ab, skulle — jämte vissa å samma karta med litt. Ha och Hb betecknade, Backa byalag tillhörande områden, därest de genom laga skifte komme att tilläggas kungsladugården — överlämnas från domänstyrelsen till lantförsvaret för att användas till övningsfält för Hälsinge regemente, de med litt. A, Aa och Ab utmärkta områdena den 14 mars 1909 och de med litt. Ha och Hb betecknade, då de efter skiftet finge tillträdas.

Från kungsladugården hava vidare jämlikt kungl. brev den 5 december 1919 till Heliga Trefaldighets och Staffans församlingars i Gävle stad med äganderätt överlåtits, mot ersättning enligt gällande lag om expropriation, lägenheten Smedstorp om 0.265 hektar och en tomt vid Gustafsbro om 0.335 hektar med tillträdesrätt den 30 april 1921.

Förberörda laga skifte har sedermera avslutats. Genom mellan skiftesdelägarna ingången förening har bestämts, att de nya skiftena skulle tillträdas den 14 mars 1922.

Av kungsladugården stå numera under domänstyrelsens vård och förvaltning, förutom egendomens utmarksskiften, endast följande omåden, utarrenderade till den 14 mars 1924, nämligen:

1) ett torrlagt område i *Västermur* om 19.255 hektar, med ett årligt arrende av 50 kronor;

2) torpet *Torsvallen* om 12.215 hektar, med ett årligt arrende av 350 kronor; samt

3) torpet *Skogmur* om 10.291 hektar, med ett årligt arrende av 75 kronor.

Under 1922 har å sistnämnda tre lägenheter hållits arrende- och saluvärderingsförrättning. Av instrumentet häröver jämte övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland ett av distriktslantmätaren Axel Hanzon verkställt utdrag av en av förste lantmätaren Magnus Hofrén vid laga skifte 1904 upprättad karta över Backa by och kungsladugården Vall med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Området i *Västermur* är beläget 20 kilometer från Gävle stad i närheten av allmänna landsvägen till Hedesunda, till vilken väg förbindelse erhålles över väg mot Forsbacka bruk. Området, som är obebyggt, är till omkring en tredjedel uppodlat samt genomskäres av en i norr och söder gående större avloppsgrav.

Av uppskattningsmännen har föreslagits, att området måtte uppdelas i två å kartan med I och II (i rött) utmärkta, med röd begränsningslinje från varandra åtskilda lotter, vilka skulle komma att erhålla ungefär lika arealer i odlad mark — belägen öster om avloppsdiket — samt i äng.

Såsom gemensam utfartsväg för lotterna hava uppskattningsmännen föreslagit avsättande av ett område om fyra meters bredd, utgörande 0.112 hektar ängsmark, utefter östra rågängen mot lotten I och Forsbacka bruks ägor, utfartsvägen har i nedanintagna uppställning till hälften tillagts och inräknats i värdet för vardera lotten.

Torpet *Torsvallen* är beläget 5 kilometer från Gävle invid allmän landsväg samt bebyggt med dels bostadshus och ladugårdshus m. m., i välvärdat skick, tillhöriga kronan och av uppskattningsmännen värderade till 10,000 kronor, dels ock stuga och smedja tillhöriga arrendatorn.

Torpet *Skogmur* är beläget 3 kilometer från Gävle invid väg samt bebyggt med äldre stugbyggnad jämte fähus m. m., tillhöriga kronan och av uppskattningsmännen värderade till 2,225 kronor.

Uppskattningsmännen hava föreslagit försäljning enligt grunderna i kungörelsen den 17 oktober 1913 (nr 271) av ifrågakvarande lägenheter, vilkas arealer och saluvärden framgå av nedanstående uppställning:

Ägofigurer å kartan	Byggnader	Areal hektar					Saluvärde kronor	Därav för växande skog kronor
		tomt, åker o. dylikt	äng och odlingsmark	avrösningsjord	impement	summa		
<i>Västermur, lotten I.</i>								
av 5128, av 5129, av 5130, 5131, av 5132, av 5133, av 5134, av 5135, av 5145, av 5146, 5230 a, 5231, 5232, 5233	obebyggt	—	9.150	—	0.224	9.874	1,535	—
<i>Västermur, lotten II.</i>								
av 5128, av 5129, av 5130, av 5132, av 5133, av 5134, av 5135, 5136—5144, av 5145, av 5146	obebyggt	—	9.500	—	0.269	9.769	1,570	—
<i>Torsvallen.</i>								
av 14, av 15, av 28, 30—39, av 40, av 41, av 42, av 43, av 44, 45—51, av 52, 53, 54, av 55, av 56, av 57, 61, av 62, av 63, av 64, av 64 a, av 64 b, av 714, av 715, 716, 716 a, 717—722, av 723, 724, av 725, av 726, av 728	bostadshus, ladugård m. m., tillhöriga kronan samt stuga och smedja tillhöriga arrendatorn	8.268	0.258	3.689	—	12.215	23,405	7,350
<i>Skogmur.</i>								
av 3389, av 3390, av 3391, 3392, av 3394, av 3439, 3441, 3441 a, av 3442, av 3443, av 3444, av 3445, 3445 a, 3445 b, 3446—3460, 3460 a, 3461—3465, 3465 a, 3466—3476, 3476 a, 3477—3496, 3496 a, 3497—3535, av 3536, av 3556, 3557—3569, av 3570, av 3614, av 3615	stuga m. m. tillhöriga kronan	3.722	3.776	2.798	—	10.291	8,825	4,088

Uppskattningsmännen hava hemställt, att vid försäljningen av torpet *Torsvallen* hembuds rätt måtte tillerkännas nuvarande arrendatorn, änkan *Maria Ersson*, enär hennes föräldrar och farföräldrar intill fjärde led brukat lägenheten och hon äger å lägenheten befintlig stuga och smedja. Likaledes hava uppskattningsmännen ansett, att arrendatorn av torpet *Skogmur* *Anders Andersson*, som sedan 1888 brukat torpet, borde erhålla hembuds rätt vid detsamma försäljning. Härutinnan hava uppskattningsmännen framhållit, att åkers

hävd visserligen icke borde berättiga Andersson till berörda förmån, men att Anderssons och hans hustrus höga ålder och skäligen hjälplösa belägenhet, förutom — rent sakligt — svårigheterna att åstadkomma en tillräcklig torrläggning av torpet, föranlett uppskattningsmännen att tillstyrka hembuds rätt.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra i anledning av uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har jämväl biträtt försäljningsförslaget samt därvid anfört.

Styrelsen hade sig icke bekant något förhållande, som påkallade de saluvärderade lägenheternas bibehållande för något skogsstatens eller annat allmänt ändamål, och hade styrelsen icke något annat att erinra i anledning av det uppgjorda förslaget än att det av området i Västermur till väg avsatta området borde tilläggas helt försäljningslotten I med skyldighet för dess innehavare att till begagnande såsom väg avstå samma område. Ändring i följd härav i de Västermurs-lotterna åsatta saluvärdena syntes styrelsen ej erforderlig.

*Departements-
chefen.*

Även jag tillstyrker försäljning av ifrågavarande lägenheter, vad angår lotterna I och II i Västermur med den jämkning domänstyrelsen föreslagit.

Enligt gällande bestämmelser för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar har änkan Maria Ersson hembuds rätt beträffande torpet Torsvallen. Dylig hembuds rätt synes mig jämväl böra tillerkännas Anders Andersson i fråga om torpet Skogmur.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan omförmälda fyra lägenheter må, var för sig med av mig tillstyrkt område, från kungsladugården Vall i Valbo socken av Gävleborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egenhemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för innehavaren av lotten I i Västermur att till begagnande såsom väg upplåta det i lägenheten ingående, för sådant ändamål avsedda området samt med hembuds rätt för Anders Andersson till torpet Skogmur.

11:o.

[11.] Kungl. Maj:t förordnade den 10 september 1914 med riksdagen (prop. nr Åbyn nr 16 i 37/1914 B och R. skr. nr 79/1914 B), *dels* att de till kronoegendomen 1 mantal Åbyn nr 16 i Hamrånge socken av Gävleborgs län hörande, å en av extra lantmätaren Er. L:son Bergh 1913 upprättad karta med litt. Q a, Q b, Q c, Q d, Q e och Q f samt nr I—X betecknade lägenheterna, var och en med i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 1 maj 1914 (bifogat förberörda proposition nr 37) närmare angivet område, ävensom lägenheten Sveden med visst angivet område skulle var för sig upplåtas från egendomen

enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för innehavaren av lägenheten litt. Q f till utfartsväg över lägenheten nr IX på sätt berörda statsrådsprotokoll angäve, *dels* att egendomen tillhörande skogsloten å Sältdala allmanning samt skogslotterna Menskär och Skälharen skulle var för sig med i samma statsrådsprotokoll angivet område å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, *dels ock* att den del av egendomen, som icke skulle försäljas, skulle den 14 mars 1915 ställas under skogsstatens vård för att förvaltas såsom kronopark.

Lägenheten Sveden samt omförmälda tre skogslotter hava sedermera blivit försälda med tillträdesrätt den 14 mars 1915.

Beträffande förstnämnda 16 lägenheter — vilka utgöra egendomens hemskitte och ditintills utarrenderats i tio lotter, på sätt finnes utmärkt å en av förste lantmätaren C. S. Almegren 1892 upprättad, i förevarande ärende ingiven karta över egendomens inägor — har Kungl. Maj:t den 3 november 1914 medgivit, att med åtgärders vidtagande för upplåtande av dessa lägenheter finge anstå i avvaktan på fastställande av den s. k. Ostkustbanans sträckning över egendomen, varjämte domänstyrelsen bemyndigats att intill dess, i fall av behov, ombesörja lägenheternas skötsel och vård.

På grund härav har ifrågavarande skifte av egendomen upplåtits under arrende för ett år i sänder från den 14 mars 1915 till den 14 mars 1924, fortfarande fördelat i tio lotter, därvid betingats i arrende för vart och ett av de första åtta åren sammanlagt 1,312 kronor och för arrendeåret 1923—1924 tillhopa 945 kronor.

Sedan Ostkustbanans sträckning emellertid blivit fastställd och Ostkustbanans aktiebolag expropriationsvis tillerkänts viss del av egendomen på sätt framgår av Almegrens karta, har domänstyrelsen under 1922 föranstaltat om arrende- och saluvärdering av egendomens hemskitte. Av instrumentet häröver med därtill hörande handlingar, däribland förberörda två kartor samt en av domänintendenten i länet 1922 upprättad översiktskarta angivande förslag till skiftets styckning, inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande del av egendomen är belägen 36 kilometer från staden Gävle och delas av en från samma stad gående landsväg i två, till natur och höjdlägen olika områden, därav ett norr och ett söder om landsvägen. Området innehåller enligt av vederbörande distriktslantmätare med hänvisning till Berghs förenämnda karta lämnad uppgift en areal av 51.860 hektar, därav 40.543 hektar tomt och åker, 4.751 hektar äng, 5.160 hektar avrösningsjord samt 1.406 hektar impediment. I denna areal är emellertid inräknat dels 1.037 hektar till Ostkustbanan exproprierad mark, och dels 0.1490 hektar till en tre meter bred väg efter Ostkustbanans västra sida utlagd mark.

Det norra området utgöres av högländ åker, äng och skogsmark, fördelade i sprängda, oregelbundna och i varandra ingående, delvis med skog beväxta smärre lotter, på cirka en tredjedel av sin längd — söderifrån taget — genomlupet av en mindre, mot främmande å andra sidan liggande marker ledande väg. Jordsammansättningen å åkern utgöres av likartad, god och kraftig lerjord. Skogsmarken är glest beväxt med risig och kort granskog.

Det södra området upptages nästan uteslutande av åker, bestående av god lerjord och lermylla i ett jämnt och öppet beläget, mot sydväst sluttande fält, i de södra delarna något brutet av backar — även i östra spetsen — och ängslindor samt av Hamrångeåns förgrening Herrgårdsbäcken.

Å egendomen finnas fjorton kronan tillhöriga byggnader, utgörande dels upptimrade, dels ock av stolpresning och bräder uppförda lador, samtliga belagda med spån i skäligt skick. Därjämte finnas en enskild person tillhörig lada ävensom å lotten litt. Q c en arrendatorn L. Hedberg tillhörig bostadsbyggnad med uthus.

Uppskattningsmännen hava anmärkt mot den 1914 beslutade styckningsplanen, att densamma icke vare sig ur teknisk eller praktisk jordbrukssynpunkt vore tillfredsställande, enär den större, södra delen, av det till styckning avsedda området indelats i ett flertal lotter med alltför stor disproportion i fråga om lägenheternas längd och bredd, varjämte järnvägens sträckning komme att försvåra deras brukande.

För avhjälpande av dessa olägenheter samt för åstadkommande av en välbehörlig ökning av åkerjorden för två av de på norra området liggande lotterna hava uppskattningsmännen föreslagit, att en omreglering av lotternas storlek måtte äga rum i enlighet med vad å förenämnda översiktskarta angives.

Vad angår det norra området hava uppskattningsmännen föreslagit, att det samma måtte indelas i fem med nr I—V betecknade lotter att betraktas såsom bostadslägenheter och såsom sådana försäljas. Dessa lotter motsvara de i kungl. brevet den 10 september 1914 med litt. Q a, Q b, Q c, Q d, Q e, Q f samt del av nr IX betecknade lägenheter.

Beträffande det södra området hava uppskattningsmännen föreslagit, att områdets tio lotter måtte parvis — på sätt å översiktskartan är utmärkt — sammanföras till fem lotter att betraktas såsom jordbrukslägenheter och såsom sådana försäljas. Dessa lotter motsvara de i förberörda kungl. brev den 10 september 1914 med nr I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, del av IX samt X betecknade lägenheter.

De sålunda till försäljning föreslagna lägenheternas arealer och saluvärden, i vilka sistnämnda inräknats värdet å kronan tillhöriga byggnader, framgå av följande uppställning.

	Motsva- rande be- teckning å Berghs karta	Areal hektar					Saluvärde	
		tomt och åker	äng	avrös- nings- jord	impedi- ment	summa	summa kronor	därav för växande skog kronor
Å norra delen (bostadslägen- heter):								
Lotten I	Litt. Q a	2.172	0.606	0.680	—	3.458	1,820	68 —
» II	» Q b	2.187	0.278	1.130	—	3.590	1,800	141 25
» III	» Q c	2.123	0.339	0.900	—	3.362	1,830	112 50
» IV	» Q d	1.622	0.449	1.240	—	3.311	1,495	155 —
» V	» Q e, Q f, del av nr IX	1.322	2.169	1.210	—	4.701	1,460	121 —
Å södra delen (jordbrukslägen- heter):								
Lotten litt. a + b	Nr I o. II	6.116	—	—	—	6.116	4,925	— —
» litt. c + d	» III o. IV	6.507	—	—	—	6.507	4,990	— —
» litt. e + f	» V o. VI	5.916	0.424	—	—	6.340	4,525	— —
» litt. g + h	» VII o. VIII	5.369	0.259	—	—	5.628	3,855	— —
» litt. i + k	del av IX samt X	7.179	0.232	—	0.220	7.631	4 985	— —
Summa	—	40.543	4.751	5.160	0.220	50,674	31,685	597 75
Till ostkustbanan exproprierad mark samt till väg	—	—	—	—	1.186	1.186	—	—
Summa	—	40.543	4.751	5.160	1.406	51.860	—	—

Vid värdesättningen av södra områdets lägenheter hava uppskattningsmännen tagit hänsyn till den skada och det intrång, som å respektive lotter förorsakas såväl av den vattengång, varav sydvästra delen av området i synnerhet under vartiden besväras, som ock av järnvägens sträckning. Den efter järnvägens västra (södra) sida ifrågasatta vägen, avsedd för kommunikation mellan styckningslotternas olika delar, har till sitt värde, såsom åker betraktat, fördelats med en fjärdedel å därav berörda lotter med rätt för samtliga lottägare att betjäna sig av vägen mot skyldighet att deltaga i dess underhåll. Uppskattningsmännen hava föreslagit lotternas försäljning enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för arrendatorn av lotten III, ovannämnde L. Hedberg, till förvärfvande av samma lott samt under villkor beträffande lotten V att en därå befintlig, enskild person tillhörig lada, som ej skulle ingå i försäljningen, avgiftsfritt finge kvarstå å lotten ett halft år efter tillträdesdagen.

Länsstyrelsen och överjägmästaren hava icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har biträtt förslaget, därvid styrelsen emellertid förklarat sig anse, att en var av lägenheterna litt. a + b, c + d, e + f och g + h borde av den å Berghs karta inprickade och å översiktskartan inlagda vägen utmed järnvägen tilläggas den del, som fölle inom respektive lägenhet, varjämte av förstnämnda lägenhet i dess västra gräns, på sätt å över-

siktskartan utmärkts, borde lämnas mark för vägens förbindande med landsvägen, allt med skyldighet för vederbörande lägenhetsköpare att låta vägen begagnas såsom utfartsväg för samma lägenheter ävensom lägenheten litt. i + k mot deltagande i vägunderhållet. Domänstyrelsen har vidare meddelat, att styrelsen ombesörjt skötsel och vård av lägenheterna under ett år från den 14 mars 1924.

*Departements-
chefen.*

Det nu föreliggande försäljningsförslaget synes mig kunna väsentligt bättre än 1914 års styckningsplan tillgodose ett rationellt utnyttjande av egendomen för egnahemsändamål. Jag tillstyrker alltså förslaget med de av domänstyrelsen angivna modifikationerna samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, med ändring av det i ämnet av 1914 års senare riksdag fattade beslut, ovan omförmälda tio lägenheter må var för sig med de områden, som domänstyrelsen tillstyrkt, från kronoegendomen 1 mantal Åbyn nr 16 i Hamrånge socken av Gävleborgs län försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med skyldighet dels för köpare av lägenheterna litt. a + b, c + d, e + f och g + h att låta förenämnda till väg avsedda mark begagnas såsom utfartsväg för samtliga å södra området belägna lägenheter mot deltagande i vägens underhåll, dels ock för köparen av lotten V att låta en å lotten befintlig, enskild person tillhörig lada avgiftsfritt kvarstå under ett halvt år från tillträdesdagen.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt uti de under 1:0—11:0 här ovan antecknade ärenden. Hans Maj:t Konungen behagar härtill lämna bifall samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Joh:s Thygesen.